Ч. 118. Львів, пятниця дня 28 мая (10. червня) 1904. Річник VIII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . 1·70 кор

За границею

на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Наші домородні Москалї.

(Картина з сучасних відносин в Галичинї).

(+) Розвиток кождого культурного народу переходить ріжними фазами і напрямами і зовсім природно, що відповідно тим напрямам витворюють ся також ріжні сторонництва національні, політичні і суспільні. Бачимо се посеред славяньских народностий, іменно вельми наглядно посеред Чехів, найбільш культурно розвитого народу. Є там старо і молодоческе сторонництво, є аґрарники, національні социялїсти, є консерватисти, є народно-католицке сторонництво. Всї ті сторонництва, хоч нераз поборюють себе вельми завзято, хоч ідуть ріжними дорогами, одначе змагають до одної мети національного і культурного подвигненя ческого народу. Тимто не можна сего вважати якимсь нещастєм, наколи посеред народу витворюють ся ріжні сторонництва, навпаки є они доказом житя і руху в народї. Те саме бачимо також у Поляків, у Словінців, Хорватів і т. п., а кождий член якого небудь сторонництва почуває ся Чехом, Поляком, Словінцем, Хорватом і т. п.

Зовсім отже природно, що й в українсько-рускім народї, хоч він лише в дрібній частинї має нагоду користувати ся конституцийним устроєм (іменно в Австриї), виринають всякі політичні і суспільні сторонництва і сеї прояви не можна вважати якимсь лихом народним. Але справдешним народним лихом є національне відступство, бо се є прямо народна зрада, а се лихо тим поганїйше, що оно справдї проявляє ся виключно майже лише серед українсько-руской суспільности — проявляло ся в історичній минувшинї, коли національність ще не мала сего значіня, якого набрала в XIX. столїтю, а на жаль проявляє ся і тепер ще, в добі, коли як-раз національна сьвідомість у всїх народів дійшла до такого розвитку і набрала такої ваги, як се бачимо в проявах національної боротьби в Австриї. Ми бачимо з відрадою, що кождий Чех, до якого-б сторонництва не причисляв ся, почуває ся лише Чехом. Поляк лише Поляком, Словінець лише Словінцем, Хорват — Хорватом і т. д., а лише у Русинів не перевело ся народне відступство.

Вправдї сегодня вже вимерає тип таких Русинів, що називали ся gente Ruthenі, natione Poloni, але від половини XIX. столїтя, від памятної наукової поїздки Поґодина і єго наслїдників, від заснованя у Львові Поґодиньскої кольонії під проводом Дениса Зубрицкого, »атамана« сеї кольонії і єго головного помічника-відступника Якова Головацкого, а відтак Івана Наумовича почав сей рак народного відступства точити руску суспільність в иншім напрямі, обєдиненя з московским народом, на разї язикового і релїґійного. Не тілько старинний інститут Ставропигійский став твердинею і огнищем сего московского ренеґатства і в бурсї виховує нарибок сих москаленят, що мають творити поміст до народного і релїґійного обєдиненя з московским народом (Русь від Карпат і Тиси по Камчатку!), але й здвигнений великодушним даром цїсарским, значними підмогами з австрийского скарбу і жертвами всего руского народу інститут Народний Дім, що мав бути огнищем культурної працї Русинів, опинив ся нинї виключно в руках тих обєдинителїв, що й там в бурсї виховують народних відступників і дбають пильно, щоби могли »в адін час научіть са русскому язику«. На сю дорогу зведено також для народної просьвіти в 1848. р. засновану Галицко-руску Матицю, котра нинї служить омосковщуваню нашої мови і інтелїґенциї.

Але не досить на тім. Гадка обєдиненя або, скажім прямо — омосковщеня мала бути кинена і між широкі верстви народу і талановитий популяризатор Наумович, приєднаний для сих цїлий благотворітельним Обществом і иншими московскими аґенциями, вже в своїй »Науцї« почав прославляти Росию яко земский рай, висьмівати »необразовану хлопску мову« а вихвалювати »образований общерусский язик«, розмальовувати величавість російского православя, а наостанку заснував для такої просьвіти народу »Общество ім. Качковского«, котре сю ідею омосковщеня і оправославленя несе в широкі верстви народу. Пособляти сїй роботї має »Русское Слово« видаване Мончаловским, котрий вже й в релїґійнім зглядї обєдинив ся з православєм. Розкидуване по селах, по читальнях, має »Русское Слово« довершити того, чого не вспіє ще зробити єго старший брат »Ґалїчанїн«, котрий незамітно і постепенно вводить московщину в своїх статях і так помалу приучує практично руску інтелїґенцию покидати свою рідну руску мову, а навикати до московщини.

Але позаяк старше поколїнє не може вже так наломати ся до московщини, отже треба було подумати про вихованє молодого поколїня, в молоді серця вляти сю отрую народного відступства, заправити їх до московщини і православя вже змалку. Окрім московскої аґенциї, що має у Львові свій ґенеральний штаб, під котрого оком і впливом стоять бурси Ставропигійска і Народного Дому, котрий вносить се змаганє з підмогою посиланих там приватних учителїв і до інститута СС. Василиянок (де виховують ся і кандидатки учительскої семинариї), а також у новозаснованї бурси і жіночі інститути — дбають по провінцияльних містах установлені московскі амбасади в Коломиї, Станиславові, Тернополи, Перемишли, Бродах, Самборі і т. д. а навіть в Н. Санчи! В тих всїх містах або давнїйше основаним бурсам надано обєдинительний напрям або, де они мають народний руский напрям, там засновують нові москвофільскі бурси. Завершенєм тих огнищ для вихованя молодого поколїня мають служити академічні товариства »Общество Друґ« (що перетворило ся з давного »Академічного Кружка«) у Львові і Буковина у Відни.

Таким способом розпростерто добре усновану сїтку на весь край, на всї верстви руского народу, щоби єго зловити і довести до повного обєдиненя національного і релїґійного.

Замітно, що й польске дневникарство і значна часть польских полїтиків пособляє і помагає сему народному ренеґатству між руским народом, а на жаль ще так недавно і краєві власти фаворизували сей рух придержуючи ся засади добре випробованої divide et impera, лише в тій отже цїли, щоби здержувати успішний розвиток культурний і національний українсько-руского народу в Галичинї, перед в тій справі ведуть Dziennik polski, Słowo polskie а їм притикують і инші, допомагають кріпити ся staroruskiej partyi, коли се тимчасом не є нїяка народна партия а лише відступники українсько-руского народу.

Плоди сеї роботи починають уже наглядно проявляти ся, а найновійшою проявою є виступ члена львівского Общества »Друґ« Ґлушкевича на недавнім зїздї всеславяньскої молодїжи в Празї, де він іменем змосковщених руских академиків поставив резолюцию на заснованє унїверзитету у Львові з московским язиком, на заведенє катедр московскої мови і письменности у Львові, Чернівцях, Кракові і Відни, на заведенє московскої мови в ґімназиях в Галичинї. Можна-б се уважати дитячим поривом, наколи-б такий виступ був відокремлений. Тимчасом се вже не першина, такі домаганя проявляють ся щораз частїйше при ріжних нагодах, були они при нагодї академічної сецесиї ухвалені москвофільскою молодїжю у Львові, появляли ся і в головнім орґанї »Ґалїчанїнє« і при инших нагодах, отже стали вже системою. Нинї вже не можемо говорити про москвофільску молодїж а про московску молодїж яко частину відпавшу від рускої, она вже нинї учить ся і говорить по московски, видає свій орґан »Жівая мисль«, она несе ту ідею обєдинительну поміж ту частину рускої інтелїґенциї, котра ще не стала московскою, і називає себе староруской але також цурає ся рідної рускої мови, називаючи її зопсованим польщиною нарічєм, а сама послугує ся церковно-змосковщеним жарґоном, котрий має бути помостом до повного омосковщеня рускої мови. Нинї та частина рускої інтелїґенциї та нїбито староруска партия стоїть зовсім під безусловною командою львівского ґенерального штабу, є єї орудєм послушним і помостом до єї цїлий, а польскі полїтики притакують їй, бо она не хоче рускої мови в урядах і школах (волить на разї польску або нїмецку і там посилає своїх дїтий), поки не підросте молоде поколїнє і тодї стане добивати ся і в соймі і в державній радї заведеня в Австриї московского язика урядового для Галичини східної, московских ґімназий, московского унїверситету — а пе

регодом і московского патриярха в св. Юрі! А щоби відвернути бачність від сеї роботи міродатних кругів, почав московский штаб дзвонити на ґвалт українскої гайдамаччини по ґімназиях, мнимого січового бунту і різні в Коломийщині і Косівщині, придержуючи ся засади злодія, що сам утікає і кричить: ловіть злодія, ловіть! Нехайже ті, що мають очи, дивлять ся, а ті, що мають уха, нехай наслухують!

Виборчі махінациї.

Січові бунти устроює Dziennik polski і в Брідщині. В нашпікованій брехнею та денунцияциєю дописи доносить з Залозець, що академик Питляр, Садовский і податковий урядник Медвецкий, постановили на чолї січової дружини з Гаїв розтоцких пімстити ся на Поляках і Жидах за їх голосоване на приклонників Еффіновича і устроїти напад в недїлю дня 5. с. м. Симпатизуючий з Січовиками командант жандармериї Легкий (Русин) вислав на уплянований(!) день замаху всїх жандармів до служби, а тілько сам остав на постерунку. Але жиди, які »припадково« довідали ся про уплянований замах, зажадали телеґрафічно помочи від староства в Бродах (та сама підла інтриґа, що в Косові — *Ред.*) і староство телеґрафічно наказало стягнути жандармів до Залозець. В Залізцях очивидно — після Dziennik-a polsk-ого — панує велика паніка. Громадский уряд зарядив нічну варту, складаючу ся з 20 людий, бо товпи селян з Гаїв розтоцких під проводом Медвецкого, Розтоцкого і Питляра перетягають в білий день (!?) по улицях Залозець, провокуючи польске і жидівске населенє (?) та відгрожують ся голосно пімстою за підпиранє кандидатури о. Еффіновича.

Коли додамо, що згаданого п. Легкого, команданта постерунку жандармериї, перенесено телеґрафічно до Велички, а та сама доля чекає, після денунцияциї Dziennik-a polsk-ого також і п. Медвецкого зі сторони скарбової дирекциї, та що вкінци цїла брехлива допись затитулована написию: »Аґітация п. Барвіньского« — то тодї вже стануть яс ими укриті цїли сих злочинних махінаций. В першій лїнії треба їм перед виборами кинути страх на урядничу руску інтелїґенцию, а сьвідомійших з них перекинути завчасу на Мазури. Треба створити грозу »нападів«, »замахів«, »бунту«, щоби оправдати нею всї насильства і шахрайства, які на вибори вже плянують вшехпольскі аґітатори при помочи кагальних махерів. Вкінци приписано сї анархістичні видумки аґітациї п. Барвіньского, щоби в сей спосіб примусити брідске староство до поборюваня кандидатури п. Барвіньского, бо вже від давна жалували ся всеполяки та кацапи, що правительство підпирає Барвіньского.

Дивним сутїком обставин, зараз під сею водлою дописию Dzienik-a polsk-ого находить ся друга статя під заголовком »Рицеже скандалю«. Там в осудї процесу засудженого на два місяцї вязницї краківского шантажиста »редактора« Лїпіньского, говорить ся між иншим: »І ось такі люди, такі індивідуа без засад етики і без образованя, узурпують собі у нас право до контролї над чинностями инших людий, а в найгіршім разї навіть таких, яким не доростають до пят. Направду, се правдивий стид для суспільности, яка в своїм осередку може толерувати щось подібного.

Не дальше як перед роком — виводить дальше статя — і не деинде, як у Львові, один звісний і поважаний горожанин львівский не чим иншим, тілько гарапом умів забезпечити ся раз на завсїгди перед таким непрошеним сторожем моральности в особі одного редактора огидної нїби-гумористичної часописи у Львові. Успіх був надсподїваний. »Пан редактор« дістав березової каші, що аж гай, а хотяй заприсяг пімсту своєму катови, то очивидно розгадав ся, бо до сеї пори навіть забув про єствованє сего, що так немилосерно перетріпав єму шкуру.

»Кобиж сей примір найшов як найбільше послїдувачів! Радикальне се — що правда, дуже радикальне средство, але з такими панами не можна поступати инакше. Бук тілько може навчити їх розуму, тож буком з ними бороти ся, а з певностию рицарі скандалю, замість множити ся і розростати, небавом зникнуть з овиду, рівно скоро і таємничо, як зявили ся на нїм«.

Отже, як бачимо, на шантажистів на поли приватного житя одиниць, найде ся всеж таки средство, як не в параґрафі карного кодексу, то в широко понятій самообороні — яку пропаґує Dziennik polski. А на шантажистів на поли публичного житя, для яких жадна засада не є досить сьвятою, жадна брехня не досить відражуючою, які цькують безсумлїнно, денунциюють і алярмують безпідставно, сїють роздор і підозрічивість, клеймлять пятном бунтовщиків і анархістів — і то не лиш деяких одиниць, які були би в можности боронити ся, але против цїлих кругів населеня, против кляс і против цїлої народности! Чиж такі суспільні злочинцї мають на завсїгди остати безкарними, а може єще завдяки своїй зїдливости, тій безграничній беззасадности і підлотї, виростати на потентатів, що мають право і силу видавати на публичне позорище навіть найчільнїйших людий? »Сором тій суспільности, що толерує в своїм осередку такі індивідуа і такі дїла — повторяємо і ми за Dziennik-ом. Встид і ганьба тій польскій прасї, що викликала терор в Косівщинї, а тепер викликує єго в Брідщинї. Та на жаль ми не маємо на неї нї параґрафу, нї бука!...

Дещо про американьских Русинів.

(Дальше).

Треба би ту згадати, як віднеслись вже в перших початках церковні католицкі власти до нашого першого сьвященика.

О. Воляньский був чоловік жонатий, отже зовсїм природно, що приїхав до Shenandoah з женою. Такого чуда не бачили ще католики американьскі. Їм не могло поміститись, як може бути сьвященик католицкий жонатий. Они церковної історії не вчились, як взагалї они мало чого вчились. До таких самих учених, а може злобних мудрагелїв належав і айришский арцибіскуп Патрик Раєн в Філядельфії. Тому то архиепископови поїхав представити ся о. Воляньский — юрісдикциї від него не жадав, бо мав єї від свого Митрополита С. Сембратовича. Архиепископ Раєн довідавшись, що о. Воляньский жонатий сьвященик, не тілько не хтів єго звати, але і наказав своїм римо-католицким сьвященикам в Shenandoah, польскому, литовскому і айришскому, щоби єго з амвони викляли. І от се перший акт любови і толеранциї латиньского клеру зглядом нашого законного сьвященика, зглядом нашого обряду, зглядом нашого народа. Цїкаві можуть де що більше прочитати про ті випадки в Календарі »Союза« за рік 1897, стор. 51.

Се був перший початок, перший крок до переслїдованя латиньскими властями церковними нашої Церкви, обряду і нашого народу — але про те пізнїйше роскажемо.

О. І. Воляньский остав помимо тих пакостий в Америцї і робив сам свою роботу, аж поки не приїхав єму до помочи о. З. Ляхович, котрий не побувши анї року в Америцї умер в Wilkes-Barre Pa.

Айриші і другі наші приятелї не спали.

Як я шукав ґувернантки.

Написав др. А. Чайковський.

(Конець).

VII.

Черківцї дня 7. 1. 1883.

Дражайший Господине!

Христос раждаєть ся!

Відзиваю ся тим словом до Вас, дякуючи за Ваші желаня. Ви, як бачу, сьвяткуєте у Львові. Не їздили либонь задля іспиту — а я Вам тілько клопоту приспорив. Але вже час закінчити ту нагінку за ґувернантками. Ми рішили ся взяти таки п. Оксову. Ваші погляди гарні, але чи не пересадні — вибачте за слово. Ви молоді і від старих втїкаєте, чуєте від них відразу, а нас старих, до старих потягає. Молодій не подобає ся се або те, буде мати неоправдані вимоги. Схоче погуляти, забавити ся, може захоче ся, борони Боже, яких любощів (тут богато молодих офіциялїстів). Готова соблазнь, а у мене дївчата. А стара буде сидїти тихо і своє дїло робити. Отже конець кінців зробіть з Оксовою конець і вишлїть єї як найскорше.

Поздоровляю і т. д.

VIII.

Львів, дня 8. 1. 1883.

Всечеснїйший Отче Добродїю!

Стало ся. Оксова виїзджає 10. 1. рано, а в Газарівцї на стациї буде о 12. в полудне. Прошу вислати конї, тай бараницї, щоби баба не замерзла в дорозї. Рахунок з присланих гроший такий:

1) Ґльоб у Бодека . . . . . 3 злр.
2) Словарі з оправою . . . . 5 „
3) На дорогу дав . . . . . 10 „ (потребувала заплатити комірне за хату, инакше не хотїли єї випустити) — разом 18 зл. Решту 2 зл. посилаю рівночасно переказом.

Дай Боже, щоби з тої муки був хлїб, але та Оксова подобає більше на конотопську відьму чим на ґувернантку.

Тїшу ся, що міг з такою дрібницею прислужити ся і пишу ся і т. д.

IX.

Черківцї, дня 12. 1. 1883.

Почтенний Господине!

Не розумію, як можна такі жарти робити з мене старого. По Вашім письмі я виолав о 10. год. рано конї до Газарівки, післав футро і бараницї і дещо на дорогу. Та дармо ждали ми до другої днини. Фірман вернув з нїчим. Кажу з нїчим, бо по дорозї згубив бараницї — а може єму де в заїздї украли і перестудив конї. Сива кляча так кашляє, що аж мусїв ветиринара спроваджувати. Оксова не приїхала і я даремнїсенько ганяв конї 5 миль там і назад. Видно, не маю щастя до людий. Та ще Вас прошу потрудїть ся до неї і най вже вона сама напише, коли приїде. (Ви певно помилили ся в датї).

Поздоровляю . . . .

X.

Всечеснїйший Отче Добродїю!

По одержаню Вашого немилого для мене письма я побіг сейчас на улицю Голубячу, щоби з сею чарівницею порядно висварити ся, витащити єї на дворець, а до Вас по конї зателеґрафувати. Та тут застав я курячу хатку порожну, а сторож з сусїдної каменицї пояснив менї, що стара єще 9. 1. виїхала кудись, спродавши все манатя жидам. Ну щож я тому всему винен? Винуваті тут ті, що таку відьму поручили.

Дуже жалую і пишу ся . . .

XI.

Черківцї, дня 18. І. 1883.

Дражайший Господине!

Ось воно як! а я в першім подражненю понаписував Вам таке, на що Ви цїлком собі не заслужили. То якась обманиця і нема чого за нею залувати... Коби хоч можна річи відобрати, бо шкода. Моїй клячі вже полекшало.

Поздоровляю Вас і т. д.

XII.

Дорогий Друже!

Сидиш тепер дома, та хиба тілько пожитку з Тебе, що мотлошиш кодекси. Така напружна наука чорта варта і для того подам Тобі спосіб до розривки і приміт до того, щоби ти менї зробив одну велику прислугу. Ось яка справа: Я згодив тут для одного сьвященика, твого доброго знакомого, ґувернантку в особі »нїкої« Оксової Адольфіни, вдови по лїкарю. Дав їй гроші наперед, передав два словарі французькі, ґльоб і карту Галичини та виправив на село. Она тимчасом продала своє шматя і драпнула шельма в другий бік. Довго я шукав за нею за помочию львівскої полїциї, багато часу на те стратив, дорогого часу перед іспитом, бо подумай, в якім я був прикрім положеню супротив свого манданта. — Вкінци я довідав ся, що она втїкла до Мостиск і там перебуває. Я не хотїв робити донесеня, бо би єї замкнули, а я єї таки

Они так довго інтриґували, поки Рим не змусив Митрополита галицкого Сил. Сембратовича, щоб о. Воляньского відкликав. В році 1888 відїхав о. Воляньский до Галичини, а его місце в Shenandoah, Pa обняв о. Константин Андрухович. Відїзд о. Воляньского з Америки був великим блудом, великим промахом, котрий опісля відбив ся на наших руско-американьских відносинах і наробив стілько лиха, що довгий час не могли Русини в Америцї опамятати ся. — О. Воляньский розпочав роботу на висшу скалю — богато формальностий при будові церков, богато неправильностий в заряді компанїчними сторами не було полагоджених — ту почату роботу міг лиш сам о. Воляньский полаґднати і то тяжкою роботою, котра вимагала часу кількох лїт.

Рим видає розпорядженє в 1889. р., що нїякий жонатий сьвященик не може бути висланий до Америки. В р. 1891 дістаємо розпорядженє, на підставі котрого кождий сьвященик гр.-кат обряду, вибираючись до Америки, мусить внести поданє через свій Ординарият до Риму — а звідтам одержавши позволенє, має одержати юрисдикцию від того лат. обряду епископа, в котрого диецезиї его парохія находить ся.

(Конець буде).

— ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При змінї місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новинки.

— Календар. В пятницю: руско-кат. Никити еп.; рим.-кат. Торж. Бож. сер. Іс. — В суботу: руско-кат. Теодозиї муч.; рим.-кат. Варнави.

— Висьвяченє о. д ра Григория Хомишина на епископа, відбуде ся дня 19. с. м. в Станиславові. Посьвяченя доконають ВПреосьв. Митрополит Шептицкий, Епископ Чехович і вірменьский Архиепископ Теодорович.

— Загальні збори філії „Просьвіти“ в Стрию відбудуть ся дня 14. с. м. з отсим порядком: 1) О год. 8. рано відправить ся Богослуженє в парохіяльній церкві міскій; 2) о год. 2. пополудни загальні збори: а) отворенє зборів; б) звіт з діяльности Видїлу; в) вибір нового Видїлу; г) реферат о реґуляциї рік; д) льотерия знарядів господарских; е) внески членів; з) по зборах відограють члени аматорского кружка комедию »Лихий день«.

— З Тернополя пишуть нам: Ґімнастичне Товариство »Сокіл в Тернополи устроює в недїлю дня 12. с. м. в сали »Міщаньского Брацтва« другий популярний попис получений з концертом музики військової 55. п. п. Проґрама: 1) Вільні вправи мущин в супроводї музики військової. 2) Трійкові піраміди. 3) Вправи членів на дручку. 4) Вправи Сокілок лїсками, при музицї військовій. 5) Піраміди на драбинах. 6) Громадні піраміди з 18 осіб. В антрактах буде грати орхестра військова. Цїни місць: І-рядні крісла 1 К, ІІ-рядні 60 сот., вступ на салю 30 сот., вступ на ґалєрию 20 сот. Білєти набувати можна в »Народній Торговли«, вечером при касї. Початок точно о год. 8½ вечером. Дохід призначений на будову власного дому.

— З Жидачева доносять: Заходом читальнї »Просьвіти« в Жидачеві а силами драматичного кружка при товаристві сторожі огневої »Січ« в Іванівцях відбуде ся аматорске представленє комедиї Гр. Цеглиньского »Ворожбит« в Жидачеві в шопі на приходстві в недїлю дня 12. червня. Початок о 7. год. вечер.

— Пожарний „Сокіл“ в Данильчу, рогатиньского повіта, засновано на статутї львівского »Сокола«. Намісництво вже затвердило статут.

— Книжочки на нагороди пильности, до бібліотек для молодїжи і до читалень з цікавим і ріжнородним змістом в красній оправі — набувати можна в Рускім Товаристві педаґоґічнім у Львові (площа Стрілецка ч. 6). Цїнник висилаєсь на жаданє.

— Як робить ся сензацию? Вигадує ся щонебудь і сейчас ту вигадку простує ся. Польскі ґазетярі є майстрами в тім дїлї. Так прим. Gazeta narodowa в рубрицї »Послїдні вісти« замістила великими черенками отсю »сензацийну« вість: »Розійшла ся чутка, немов би п. Барвіньский via Віденъ мав одержати задаток на плату в квотї 8.000 К в цїли попертя своїх виборів. На основі інформаций, засягнених у Відни, можемо сїй чутцї рішучо заперечити«. — Сензация готова.

— Посьвяченє церкви. З Теребовлї доносять: Теребовельский декан о. Залуцкий посьвятив оноді ново вибудовану церкву в Залаві, поставлену з добровільних датків місцевих селян.

— В Лазах, ярославского повіта, засновано »Спілку ощадности і позичок, стоваришенє зареєстроване з необмеженою порукою«. Округ спілки становлять громади: Лази і Дуньковичі. Цїлию спілки є старати ся о материяльне і моральне піднесенє членів спілки іменно: а) удїляти членам по мірі потреби, пожиточности цїли і по мірі фондів позички, потрібні в господарстві, промислї і торговли, а то з фондів, які спілка на ту цїль збирає, при помочи спільної, необмеженої поруки своїх членів; б) дати можність поміщувати на процент гроші заощаджені а марно лежачі в той спосіб, що спілка принимає і опроцентовує вкладки щадничі; в) підпирати творенє спілок і заробкових та господарских стоваришень в окрузї спілки. — Головою заряду спілки є місцевий парох о. Филимон Подолиньский.

— З півн. Америки. Амер. »Свобода« оголосила відозву комітету з запросинами на збори всїх Русинів, Словаків і Поляків, та взагалї всїх Славян, в цїли заснованя полїтичного клюбу. Збори мали відбути ся дня 5. с. м. в галї коло церкви в Northampton, Pa.

— Пожари. В Почапах коло Золочева згоріло оноді 50 селяньских загород. — В Яксманичах коло Перемишля згоріло оноді 16 господарств.

— Союз славяньских дневникарів ухвалив на засїданю в Празї не устроювати сего року зїзду на желанє польских дневникарів, які не уважають нинїшної пори за відповідну до таких славяньских манїфестаций. Зїзд відбуде ся аж в 1905. р. в Рецї. В сїм роцї будуть лише річні загальні збори членів Союза і відбудуть ся у Львові.

— Конкурси оголосили: Маґістрат м. Бережан на посаду інспектора міскої полїциї з платою 1200 К і додатками. Речинець вношеня подань 30. червня с. р.; — Громадска зверхність в Королївцї, борщівского повіта, на посаду міского лїкаря з платою 1000 К річно і додатками. Поданя треба вносити до 20. червня с. р.

— З зелїзниць. Сим подає ся до відомости, що з днем 15. червня с. р. запроваджує ся на зелїзници Львів-Белзець (Томашів) новий розклад їзди, в котрім на шляху Львів-Рава руска дотеперішні мішані поїзди ч. 2251 і 2252 заступлено поїздами особовими ч. 2211 і 2212. Поїзд ч. 2214 переложено о 50 мінут пізнїйше, а поїзд льокальний ч. 2215 буде від тепер кождої недїлї переходити аж до Рави рускої. Рівночасно зміняє ся в части розклад поїздів льокальних між Львовом а Бруховичами і поїзду мішаного ч. 2252 на шляху Белзець-Рава руска, а поїзд ч. 914 на шляху Сокаль-Рава руска буде відходити о 25 мінут пізнїйше. В наслїдок сеї зміни розкладу їзди буде денна комунїкация зелїзнича поміж Львовом а Сокалем а згл. Любачевом через Раву руску і навідворот, значно скорочена. Поїзд ч. 2211 через відїзд зі Львова о год. 10 мін. 50 перед полуднем, позискає у Львові нове полученє з поїздами ч. 1722 зі Стрия і ч. 21 з Ряшова. Поїзд ч. 2212 буде приходити до Львова вже о год. 5. мін. 3 пополудни і лучити ся ту з поїздами особовими ч. 315 до Коломиї і ч. 3253 до Яворова. Подрібний розклад їзди змінених поїздів особових є заміщений в дотичних оголошенях. Для подорожних їдучих в недїлю з Рави рускої, Камінки, Добросина, Глиньска і Жовкви до Львова поїздами особовими ч. 2214 або 2212, а повертаючих до дому того самого дня поїздом льокальним ч. 2215, буде видавати ся на виразне їх жаданє білєти поворотні з 25% зниженєм.

Русини! Памятайте на народний фонд!

Наука, штука, лїтература.

— Духовний концерт »Львівского Бояна« при участи хору учеників академічної ґімназиї зібрав численну авдиторию місцеву, як і позальвівску в великій сали »Льв. Фільгармонії«, тим радше, що чистий дохід призначено на добродійні цїли, іменно на руску лїчницю, засновану Ексц. Митрополитом Андрієм, до котрої горне ся біднїйша верства львівского жительства. Як звісно, то протекторат над сим концертом зволив обняти благородний основатель згаданої гуманїтарної інституциї. На концертї бачили ми і Ексц. п. намісника з женою. Краєвий маршалок оправдав свою неприсутність. Широку проґраму виконали сполучені хори під управою о. Остапа Нїжанковского совісно. Сольові партиї виконали п-нї: Анна Крушельницка і Олена Ясеницка, відтак о. Рибак і п. Волошин з хорошою прецизиєю. Відзначила ся в них іменно п-на Крушельницка, котрої голос правильно уложений, мягкий і звучний утвердив в нас опять повну надію, що молода адептка штуки дуже скоро двигне ся слїдом своєї сестри на уровень артистки оперової. На признанє заслужили собі і прочі солїсти. П. Волошин, яко знаменитий вокалїзатор (а lá Мишуґа) дав нам пізнати всю красу речитативів в »Христї« Мендельсона, а в псаломі Бортняньского »Гласом моїм ко Господу возвах« влив тепло всеї своєї душі. П-нї Ясеницкій належить ся похвала за »клясичну інтерпретацию свого сольового парту, а о. Рибакови — за гладке виконанє соля в »Плотію уснув«, хорошо аранжованім о. Садовским. Хори

— признаю ся під секретом — бою ся. Вона непримінно чарівниця. — Отож прошу тебе дуже, пошукай за нею в Мостисках, відбери гроші і книжки і хай її лисий злизне. — Сего року питати ме при іспитї новий професор С..., знаєш, той, що недавно прийшов туди з Ґрацу. Перероби добре, бо С. дуже непевний.

Цїлую Тебе сердечно Твій...

XIII.

Мостиска, дня 30. 1. 1883.

Дорогий Друже!

Ти певно не надіяв ся так скоро відповіди, але-ж бо то не штука відшукати в Мостисках п. Оксову, котру старі люди знають ще з того часу, як вона тут жила з покійним Оксом, а відтак утїкла з одним поручником гузарским. Але ґратулюю Тобі ґусту! Тось собі, небоже, ґувернантку висватав, нехай Тебе пятак спалить. Таж то насуща відьма. Ей козаче! чи не причарувала Тебе отся русалочка? Вона те вміє, бо і у Львові і тут людям ворожить і їдуть до неї цїлими процесиями. Але жарт на бік, як Ти міг так себе супротив того сьвященика компромітувати? Вибирати на ґувернантку послїдну повійницю, про котру не без причини говорять, що строїла свого мужа, волочила ся по сьвітї, а на старість занимала ся ворожбицтвом, то вже легкодушність не до дарованя. — Колиб я Тобі не був другом, не говорив би так. Ну, але приступаю до річи. Вишукавши Оксову, я пішов до неї і зажадав катеґорично звороту гроший і книжок, грозячи їй судом. Вона усьміхнула ся цинїчно і сказала: що раз Оксова дістала в руки, того не віддасть, а з судом вона дуже добре знакома. На таке dictum я відійшов з нїчим.

Найлїпше зробиш, коли подаш справу до суду. В противнім случаю, коли ти справдї боїш ся чарів, — то віддай твому мандантови гроші і сиди тихо, а на другий раз за молодицями не бігай, ґувернанток не шукай і вчи ся.

Цїлую Тебе сердечно, твоя фуяра з Мостиск.

XIV.

Львів, 3. 2. 1883.

Дорога моя фуярочко!

Видно, що Ти живеш в Мостисках, коли думаєш, що я з власної інтуїциї таку цяцю усмотрив на ґувернантку до руських дївчат. Знай те, любцю, що її вказав сам мандант і мимо мого представленя казав її дати гроші і книжки. Я цїлком критий, а Твій лист післав я умисно мому мандантови, нехай пізнає, хто є Оксова і подякує тим, що йому її нараяли. Тобі дуже я вдячний за інформациї. З торговельного права витверди добре о сензалях і чинностях торговельних, бо на тім може бути падана.

Па!

XV.

Черківцї, 3. 2. 1883.

Дражайший Господине!

Присланий лист Вашого друга осьвідомив мене і уразумив. Слава Богу, що лихо мене минуло. Вже менї і бараниць не жаль. Вибачте менї ще раз, що вас так діткнув моїм одним листом.

Тепер посилаю Вам, як Ви кажете, »яствія«, запросїть колеґів і поживайте здорові, але за ґувернантками вже не шукайте.

Поздоровляю Вас і т. д.

держали ся добре, а цїлу заслугу точного виконаня мусимо признати не лише дириґентови концерту, а також заступникови дириґента в »Боянї«, п-ну Волошинови, а ще в більшій мірі проф. Вітошиньскому, що з своїми школярикамн доказав дїйсного чуда, заправивши їх до виконаня всеї широкої проґрами.

Як звісно, то проґрама духовного концерту була інструктивна. »Львівский Боян« намірив познакомити руску інтелїґенцию з історвєю розвою нашої церковної музики, почавши з другої половини 18. віку, а крім того потягнути паралелю між нашим церковним сьпівом а творами церковних композиторів московских і посторонних, іменно нїмецких. Не обняла вправдї проґрама одного концерту на стілько творів з згаданого поля, щоби вислухавши їх, можна собі витворити всесторонне понятє про духа, який віє в церковній музицї у нас і в латиньскій церкві, але вже з сеї невеличкої паралелї вільно нам вивести заключенє, що на поли церковної музики ми Русини не остали ся позаду, та що твори наших композиторів »a capella« лучше надають ся до »боговіня«, чим подібні, хочби найповажнїйше ведені композициї в церкві латиньскій. Орґану людского голосу не заступить мертвий орґан і тому, здає ся, удержує ся в самім Римі старинний григоряньский сьпів в повній повазї, і тому весь Захід стремить нинї до обнови церковного свого сьпіву, стараючи ся по змозї усунути всякі театральні ефекти з церковної музики. Чи нашого Палєстріну: Димитрия Бортняньского, скоро перестигне хто-небудь із славяньских композиторів? — ми сумнїваємо ся. Доси принайменше не перестиг єго навіть Чайковский, сей великан між европейскими музиками. Чайківского »Блаженї, яже ізбра« (виконане на дух. концертї »Бояна« з всїми тонкостями), хоч посїдає велику музичну стійність, не говорить до людскої душі так щиро, хоч просто, як говорить котра-небудь мельодия з творів Бортняньского. Бортняньским ми Русини можемо таки сьміло почванити ся перед Европою. Взагалї сказавши, управі »Львівского Бояна« належить ся щира подяка за те, що она знакомить нас з культурною роботою наших предків. Котрого з давнїйших наших композиторів твір належало би поставити близше Бортняньского, чи Львовского, Турчанина, чи Березовского? — на се питанє годї дати позитивну відповідь. Але се річ певна, що наш Мих. Вербицкий (Лаврівского »Достойно єсть« пропущено в проґрамі) з своїм »Сьвят Господь« заняв поважне становище побіч Бортняньского.

На концертї виконала крім того військова орхестра під управою капельм. п. Фридриха: »Ave Maria« Фр. Шуберта, а в павзї між продукциями »Бояна« відограв на орґанї п. Фукс Ваґнера пригривку до »Льогенґріна« і Клявса »Родинні звуки«.

При сїй нагодї хочемо висказати надію, що по фериях виділ »Льв. Бояна« частїйше заараняжує нам подібні концерти та що члени »Бояна« численнїйше являти-муть ся на концертовій естрадї, нїж се стало ся на послїднім виступі.

Н. В.

Телеґрами

з дня 9. червня.

Віктор (в Кольорадо). На зелїзничій стациї Фльоран вибух цїлий ваґон динаміту, причім 9 осіб понесли тяжкі рани. Огонь хтось підложив. На зборах устроєних того дня в Фльоран прийшло до розрухів місцевих робітників копальняних. Порядок привернула мілїция, яка звела пряму битву з робітниками, причім застрілено 21 осіб, многих ранено, а понад 100 осіб арештовано.

Шанґай. Анґлїйский посол в Пекінї запротестував проти деяких точок укладу що-до спроваджуваня робітників з північного Китаю до пулудневої Африки. Нові пересправи почали ся.

Софія. Депутация перебігдїв з адриянопольского вілаєту вручила вчера заступникам держав мемориял, в якім представляє ся грізне положенє в тім вілаєтї і просить ся о поміч і опіку.

Монтевідео. Урядово доносять, що державне війско в Уруґваю побило ворохобничі віддїли і забрало їм 4000 коний.

Царгород. В вілаєтї Ван турецке війско вибило до ноги віддїл вірменьских ворохобників, зложений з 30 людий.

Льондон. Наспіла вість, що Японцї здобули Порт-Артур, причім згинуло 11.000 війска. Потвердженя сеї вісти нема.

Відень. Die Zeit доносить, що росийский банк в Харбінї доніс петербурскому банкови, що Куропаткин спіймав в матню армію Курокого.

Надіслане.

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Личаківскій ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Писарів з красним письмом прийме зараз **ТОВАРИСТВО „ДНІСТЕР“.**

Занятє від 9—1. год. рано і від 3—6. год. пополудни. Винагорода місячно 50 К, — по 2 місяцях 60 К. Письменні зголошеня з сьвідоцтвами і пробою письма подавати в канцеляриї Тов-а.

Александер Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК французької мови

Часть I. *Апробований для всїх середних женьских шкіл.*

Примірник оправлений в полотно 2 К 50 с. (на почтову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускім Інститутї для дївчат в Перемишли

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

з купує і продає всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-европейского часу).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6·00	з Кракова, Берлина, Відня, Праги, Хирова	6·20	до Іцкан, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмезе, Чорткова (від 1/7—31/8), Сучави
6·10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломию 1/6—30/9 вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе (1/5—30/9 вкл.)	6·30	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Гусятина, Чорткова
6·46	з Рави рускої, Сокаля	6·45	до Лавочного, Пешту, Дрогобича, Борислава
7·40	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	6·50	до Яворова
7·45	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша	**8·25**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлина, Праги, Любачева, Самбора, Закопаного
8·00	з Самбора, Хирова		
8·10	з Станиславова, Жидачева, Потутор	8·35	до Кракова, Відня, Праги, Ясла, Осьвєнцїма
8·20	з Яворова	9·10	до Лавочного, Хирова, Калуша, Ходорова
8·55	з Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги, Закопаного через Краків, Мезеляборча, Пешту	9·25	до Самбора, Хирова
		9·30	до Белзця, Сокаля, Любачева
10·02	з Стрия, Борислава	10·35	до Тернополя, Потутор
10·20	з Рашева, Любачева	10·45	до Черновець, Делятина, Заліщик, Новоселиці
11·25	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	**1·55**	**посп.** до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава		
1·30	**посп.** з Кракова, Берлина, Відня, Праги, Н. Санча, Риманова, Івонича, Сянока, Хирова	**2·45**	**посп.** Іцкан, Яс, Букарешту, Потутор, Калуша, Жидачева, Чорткова, Вижниці, Керезмезе
1·40	**посп.** з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кіцманя, Новоселиці (через Жучку, Вижниці	**2·55**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлина, Праги, Закопаного
2·30	**посп.** з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	3·05	до Стрия, Хирова, Борислава, Тухлї від 15/6—30/9 вкл.), Сколього (1/5—30/9 вкл.), Ходорова, Калуша
4·35	з Стрия, Хирова, Тухлї (15/6—30/9), Сколього (1/5—30/9)	3·30	до Рашева, Любачева, Хирова.
4·45	з Яворова	3·40	до Самбора, Хирова
5·20	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Грималова, Потутор, Заліщик, Гусятина, Іваня пустого, Скали, Копичинців	5·48	до Яворова
		5·55	до Коломиї, Жидачева
5·40	з Кракова, Берлина, Відня, Праги, Осьвєнцїма	6·20	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги, Карльсбаду, Хирова, Пешту, Н. Санча,
5·50	з Іцкан, Жидачова, Новоселиці і Сучави	6·40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
6·00	з Белзця, Сокаля, Любачева, Рави рускої	7·05	до Рави рускої, Сокаля
8·40	**посп.** з Кракова, Відня, Берлина, Праги, Івонича	9·00	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів
9·10	з Іцкан, Букарешту, Чорткова, Потутор, (Жидачева 1/5—30/9) Гусятина, Керезмезе, Калуша,	10·05	до Перемишля (1/5—30/9 вкл.), Хирова, Н. Загіря
		10·42	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9·50	з Кракова, Відня, Берлина, Вроцлава, Варшави, Праги, Осьвєнцїма, Хирова	10·55	до Кракова Відня, Вроцлава, Праги
		11.00	до Підволочиск, Бродів, Копичинець. Грималова, Іваня пуст., Скали, Гусятина, Потутор
10·00	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла		
10·20	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Іваня пустого, Гусятина	11·05	до Стрия
		12·45	**посп.** до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги, Закопаного, Н. Санча
10·40	з Лавочного, Пешту, Хирова, Калуша, Борислава,		
12·20	**посп.** з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	**2·51**	**посп.** до Іцкан, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмезе (від 1/5—30/9), Сучави, Кіцманя
2·31	**посп.** з Кракова, Берлина, Варшави, Відня, Праги		
3·25	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	4·10	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берлина, Праги, Пешту, Самбора, Сянока, Осьвєнцїма
	на дворець „Підзамче“		**з двірця „Підзамче“**
7·20	з Підволочиск, Одеси, Київа і Бродів	6·43	до Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Копичинець, Гусятина, Чорткова
2·15	**посп.** з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Чорткова		
5·06	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Потутор, Іваня пустого, Скали, Гусятина, Бродів, Грималова	10·52	до Тернополи, Потутор
		2·09	**посп.** Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Копичинець, Гусятина, Грималова, Скали, Іваня пуст.
10·02	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Іваня пустого, Скали, Гусятина	9·21	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів
		11·24	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Заліщик, Іваня пустого, Скали, Гусятина, Грималова.
3·04	з Тернополя, Бірок великих, Грималова		

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець:

з Брухович 6·46, 8·05 рано, 12·30, 3·00 і 4·30 пополудни, 6·00, 8·04 і 9·12 вечером, (від 8/5 до 11/9 вкл.)

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попол., 9·25 вечером (від 1/5 до 30/9 вкл.), 10·10 вечером (від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята).

зі Щирця 9·35 вечер. (1.6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята).

з Любіня вел. 11·35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята).

Відходять з головного двірця:

до Брухович 7·10 рано, 9·30 і 11·45 передполудн., 1.05, 3·35 і 5·05 попол., 7·05 і 8·17 веч. (від 8/5 до 11/9 вкл.)

до Жовкви 11·10 вечером (що неділї).

до Янова 6·50 рано, 9·15 передпол., (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1·35 попол. (від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята), 3·18 попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.) і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 попол. (від 1/6 до 11/9 вкл в неділї і сьвята).

до Любіня вел. 2·15 попол. (15/5 до 11/9 вкл. в нед. і сьвят.)

ЗАМІТКА: Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5·59 рано обведено рамками. — В місті продає білети звичайні аґенция часописий Й. Ст. Соколовского пасаж Гавсмана 9, від 7. рано до 8. вечером. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди, в годинах урядових від 8. рано до 3. пополудни, а в неділї і сьвята від 9. рано до 12. в полудне.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.** З друкарнї В. А. Шийковского.